

Welamsons påståendedoktrin — Svensk Juristtidning i rätts- utvecklingen

Av advokaten CHARLOTTA FALKMAN

Detta är den andra artikeln i en serie under jubileumsåret 2016 där medlemmar av SvJT:s redaktion behandlar äldre artiklar och debatter i SvJT och deras betydelse för rättsutvecklingen. I denna artikel behandlas den s.k. påståendedoktrinen, av relevans inom process- och skiljemannarätten. Påståendedoktrinen lanserades av Lars Welamson i en bokrecension i SvJT 1964. Högsta domstolen har genom åren sedan tillämpat påståendedoktrinen i olika utsträckning och den har varit föremål för diskussion i den juridiska litteraturen och i bl.a. SvJT. Påståendedoktrinen är inte reglerad i lag. I den avslutande delen av artikeln kommer författaren in på den pågående översynen av lag (1999:116) om skiljeförfarande och ställer frågan om det inte är dags att påståendedoktrinen nu lagregleras.

År 1962 kom Per Olof Bolding¹ ut med sin bok "Skiljedom. Studier i rättspraxis beträffande svensk skiljedoms giltighet och verkställbarhet." Den recenserades två år senare av Lars Welamson² i SvJT. Det är möjligen inte för själva recensionen som Welamsons artikel är av intresse att lyfta fram nu när SvJT fyller 100 år.³ Det som gör Welamsons halvsekelgamla artikel aktuell än i dag är att han där introducerade påståendedoktrinen. Diskussionen kring påståendedoktrinen, utifrån de ramar som Welamson slog fast 1964, är i högsta grad levande än i dag.

Utgångspunkten för Welamsons resonemang i SvJT 1964 s. 276 är ett av de många rättsfall som Bolding studerat i sin bok, NJA 1941 s. 198. Omständigheterna i det rättsfallet kan i korthet sammanfattas enligt följande. Två makar hade ingått ett avtal för att reglera vissa ekonomiska frågor inför en hemskillnad. Avtalet innehöll en skilje-

¹ Per Olof Bolding (1918–1997) disputerade 1951, var docent i processrätt vid Uppsala universitet 1951–1959, arbetade som receptor i processrätt vid Stockholms universitet 1960–1964 och var professor i processrätt vid Lunds universitet 1964–1983.

² Lars Welamson (1921–2006) tjänstgjorde 1947–1948 i Stockholms rådhusrätt, blev 1949 juris licentiat och samma år juris doktor. Han var 1949–1960 docent i processrätt vid Stockholms högskola och 1960–1969 professor i processrätt vid Stockholms universitet. Han var justitieråd 1970–1988.

³ Om recensionen ska dock sägas att Welamson sammanfattningsvis understryker att Boldings bok är en stimulerande och tankeväckande läsning, som Welamson på de allra flesta punkter fann vara övertygande. Welamson avslutar artikeln med att konstatera att "arbetet utgör en rättsvetenskaplig insats av stort värde och bör i det praktiska rättslivet kunna vara till synnerlig nytta."

klausul. En tid efter avtalets ingående väckte kvinnan talan mot mannen i allmän domstol och yrkade ersättning för vissa utlägg som hon hade haft innan hemskillnadsdomen vann laga kraft. Talan grundades inte på avtalet, utan på vissa bestämmelser i dåvarande Giftasbalken. Enligt dessa bestämmelser var maken ersättningsskyldig för den typ av utlägg som det var fråga om i målet. Mannen gjorde invändning om rättegångshinder på grund av skiljeklausulen och hävdade att avtalet reglerade samtliga ekonomiska mellanhavanden mellan honom och den f.d. maken. Högsta domstolen fann att skiljeklausulen i avtalet inte var tillämplig på tvisten.

När Bolding kommenterade rättsfallet i sin bok framhöll han, bl.a., att rättsfallet gav möjlighet till en begränsning av skiljeklausulens tillämplighet i tiden och att tvisten i allmän domstol kanske kunde betecknas som en tvist av sidoordnat slag och inte en tvist som i något hänseende var beroende av de tvistepunkter som närmast var avsedda med skiljeklausulen. Welamsons huvudsakliga invändning mot Boldings resonemang var att Bolding inte uppmärksammat att rättsfallet även gav uttryck för att Högsta domstolen gjort ett ställningstagande i negativ riktning till mannens påstående angående avtalets sakliga innebörd. Vad Welamson tyckte att Bolding borde ha berört var följande:

Rättsfallet synes i själva verket tydligt illustrera en både viktig och intressant principfråga, nämligen om man i fall, där ena parten grundar sin ståndpunkt omedelbart på ett avtal med skiljeklausul men motparten påstår att avtalet icke äger tillämpning och tvisten förty icke omfattas av skiljeklausulen, kan undgå att fullständigt identifiera den på domstol ankommande prövningen av skiljeklausulens räckvidd med en sådan bedömning av huvudavtalets materiella innebörd, som enligt skiljeklausulen skulle vara förbehållen skiljemän.⁴

Welamson resonerade sedan vidare kring denna principfråga, och ställde upp två huvudalternativ. Enligt det första alternativet skulle en part till ett avtal med en skiljeklausul ha en obetingad rätt att få sina anspråk prövade av skiljemän. En sådan lösning, konstaterade Welamson, skulle emellertid ha den icke önskvärda effekten att även de mest huvudlösa påståenden att ett anspråk skulle vara att härleda ur avtalet — och således prövas av skiljenämnd — skulle vinna gehör. Något sådant kunde Welamson inte acceptera. I stället lanserade Welamson sitt andra alternativ — det som kom att bli påståendedoktrinen:

[man] synes [...] ha anledning att allvarligt överväga en lösning, enligt vilken parts åberopande av avtalet och skiljeklausulen finge anses motivera slutgiltig bedömning av skiljemän, om domstolen funne åberopande av av-

⁴ Lars Welamson, "Litteratur — Per Olof Bolding. Skiljedom. Studier i rättspraxis beträffande svensk skiljedoms giltighet och verkställighet. Sthlm 1962.", SvJT 1964 s. 278.

talet ha åtminstone någon grad av fog, medan domstol skulle vara behörig om hänvisning till kontraktet vore uppenbart ogrundad.⁵

Grunden för påståendedoktrinen var härmed lagd. Exakt vad påståendedoktrinen innebär har emellertid varit föremål för diskussion genom åren,⁶ en diskussion som återkommande har förts i bl.a. SvJT. Innan vi går närmare in på den diskussionen ska ytterligare ett avgörande från Högsta domstolen kommenteras, nämligen NJA 1982 s. 738 (Nykvarnfallet). Det är ett av de tidigare avgöranden där Högsta domstolen hänför sig till påståendedoktrinen.⁷ Värt att notera i sammanhanget är att Welamson var referent i det målet. Omständigheterna i rättsfallet var i korthet följande.

Två bolag — Nykvarn och Dymo — hade ingått ett licensavtal innehållande en skiljeklausul. Nykvarn väckte talan mot Dymo i allmän domstol under påstående att Dymo tillverkat produkter som omfattades av licensavtalet och sålt dessa utomlands. Nykvarn gjorde gällande *dels* att tillverkning och försäljning skett efter det att licensavtalet upphört att gälla, *dels* att licensavtalet under alla omständigheter inte omfattade försäljning utomlands. Således var skiljeklausulen enligt Nykvarn inte tillämplig på tvisten. Dymo invände att licensavtalet fortfarande gällde och att Dymos åtgärder omfattades av avtalet. Dessutom gjorde Dymo invändning om rättegångshinder under åberopande av skiljeklausulen. Högsta domstolen konstaterade i sina domskäl:

Dymos åberopande av licensavtalet kan, såvitt framgår av utredningen, inte till någon del anses uppenbart sakna fog. Skiljeklausulen kan därför inte fränkännas betydelse för tvistefrågorna i målet.⁸

Högsta domstolen konstaterade vidare att käranden Nykvarn inte i någon del stödde sitt käromål på licensavtalet. Skiljeklausulen berörde således inte grunden för käromålet utan hänförde sig bara till svaranden Dymos invändning. Högsta domstolen ansåg därför att svarandens invändning inte kunde leda till att käromålet omedelbart avisades. Vad som återstod var i stället att ge part möjlighet att påkalla skiljeförfarande innan vidare prövning av målet ägde rum i allmän domstol. I det aktuella fallet var det svaranden som hade åberopat skiljeklausulen. Högsta domstolen ansåg inte att domstolen kunde

⁵ Lars Welamson, a.a., s. 278 f.

⁶ Stefan Lindskog konstaterar: ”Det är dock tydligt att vad som lagts i påståendedoktrinen varierar. Således förekommer det att påståendedoktrinen förmenas ge ledning beträffande skiljeavtalets omfattning, ett synsätt som knappast har stöd hos Welamson [i SvJT 1964 s. 278 ff] och som inte delas av mig och som inte är förenligt med 2008 års fall”, se ”Skiljeförfarande — en kommentar”, 2 uppl, 2012, s. 186. Det fall från 2008 som Stefan Lindskog hänvisar till — NJA 2008 s. 406 — kommenteras mer i det följande.

⁷ Ett exempel på ett annat tidigt avgörande där påståendedoktrinen aktualiseras är NJA 1973 s. 480.

⁸ NJA 1982 s. 738, på s. 741. Det är sannolikt så att Welamson hade sina skrivningar i SvJT 1964 s. 278 i åtanke när dessa domskäl formulerades.

rikta ett föreläggande till svaranden att påkalla skiljeförfarande med påföljd att underlåtenhet att följa föreläggandet skulle bli att målet skulle prövas utan hinder av skiljeavtalet:

Även om en sådan påföljd kan anses i och för sig rimlig kan den inte accepteras, eftersom lagstiftningen inte erbjuder stöd för att ett skiljeavtal kan av sådan anledning som nu nämnts i visst fall betagas sin verkan som rättegångshinder.⁹

Högsta domstolen ansåg att ett sådant föreläggande att visa att skiljeförfarande inletts måste riktas mot käranden, Nykvarn, och förknippas med äventyret att käromålet avvisas.¹⁰

Som berörts ovan är Welamsons SvJT-artikel från 1964 ständigt närvarande i doktrinen.¹¹ På senare tid, 2013, har den på nytt uppmärksamats i SvJT där Finn Madsen fört debatten vidare.¹² Redan i inledningen till artikeln konstaterar Madsen att det är viktigt att reglerna kring en skiljenämnds behörighet inte är oklara eller svårtillämpade. Detta gör sig enligt Madsen inte minst gällande när utländska skiljemän och praktiker ska tolka svenska regler om behörighetsfrågor.

I artikeln analyserar Madsen fyra rättsfall som Högsta domstolen avgjort på senare år. Två av rättsfallen ger uttryck för påståendedoktrinen. Det är NJA 2008 s. 406 (Petrobartfallet) och NJA 2012 s. 183 (Concorp-fallet). Såvitt gäller de två andra rättsfallen rör de visserligen frågan om skiljenämnds behörighet, men de nämner inte påståendedoktrinen. I stället ger de uttryck för vad som kallas anknytningsdoktrinen. Det är NJA 2007 s. 475 (Täktfallet) och NJA 2008 s. 120 (Hamnfallet). För en utförlig genomgång av rättsfallen i fråga hänvi-

⁹ NJA 1982 s. 738, på s. 741.

¹⁰ Detta rättsfall har analyserats i doktrinen, exempelvis av Patrik Schöldström i "Kärandens påstående som grund för domstols behörighet", publicerad i "Till minnet av Södra Roslags Tingsrätt", 2007, s. 182 ff. Se även Stefan Lindskog, a.a., s. 213, som är av uppfattningen att rättsfallet inte rör påståendedoktrinen utan frågan om blandad kompetens.

¹¹ Se, exempelvis, Stefan Lindskog, a.a., s. 186, Lars Heuman, Skiljemannarätt, 1999, s. 98 och *Arbitration in Sweden*, 2011, s. 55 f. Kaj Hobér hänvisar till Welamsons artikel i SvJT på s. 103 i sin bok *International Commercial Arbitration in Sweden*, 2011. Där beskrivs påståendedoktrinen på följande sätt för en internationell läskrets: "In short the doctrine of assertion means that the arbitrators are entitled to try their own jurisdiction — ie is the claim covered by the arbitration agreement? — based on the legal grounds relied on by the requesting party. There is no need for the requesting party to prove that he is right on the merits for the arbitrators to have jurisdiction. It is sufficient for the requesting party to base his claim on a contract with an arbitration clause. In accordance with the doctrine of assertion the arbitrators must not determine the existence of legal facts asserted by the claimant to be covered by the arbitration agreement. Rather, the arbitrators should assume that the legal facts in question are correct, provided that the claim is not manifestly unfounded, which could be the case if the respondent is in fact a non-signatory to the agreement."

¹² Finn Madsen, "Påståendedoktrin eller anknytningsdoktrin — efter vilka principer ska en domstol eller skiljenämnd ta ställning till verkan av en skiljeklausul i ljuset av nyare rättspraxis?", SvJT 2013 s. 730. Artikeln innehåller ett separat avsnitt som analyserar Welamsons SvJT-artikel från 1964, se s. 734 f.

sas till Madsens artikel.¹³ I nu aktuellt sammanhang ska enbart Madsens egna konklusioner kring påståendedoktrinen kort beröras.

Enligt Madsen har Högsta domstolen i Petrobartfallet och Concorp-fallet klargjort att påståendedoktrinen innebär att domstolen eller skiljenämnden vid sin behörighetsprövning enbart ska beakta de rättsfakta som åberopats av kâranden och bortse från de som anförts av svaranden. Påståendedoktrinen har därmed enligt Madsen delvis utvecklats bort från det som Welamson lanserade i SvJT 1964, och som sedermera upprätthölls i Nykvarnfallet.¹⁴ Madsen konstaterar att den innebörden av påståendedoktrinen inte har stöd i lag. Av 4 § 1 st lagen (1999:116) om skiljeförfarande ("LSF") följer att en domstol mot en parts bestridande inte får pröva *fråga* som enligt ett skiljeavtal ska prövas av skiljemän. Enligt 1 § 1 st LSF får *tvister* i frågor som parterna kan träffa förlikning om genom avtal prövas av skiljemän. Lagen sätter inte likhetstecken mellan *fråga/tvist* och *rättsfakta åberopade av kâranden*. Madsen argumenterar vidare:

Det får därför antas att domstolen i de allra flesta fall, om sedvanliga tolkningsprinciper används, har att bedöma om parterna med ordet "tvister" i skiljeklausulen kan anses ha avtalat att en mellan parterna uppkommen tvist ska omfattas av skiljeklausulen. Enligt normalt språkbruk, i vart fall enligt min uppfattning, kan man i detta sammanhang också ha att ta hänsyn till svarandens invändningar för att bedöma om den uppkomna tvisten faller under skiljeavtalet.¹⁵

Madsen anser att Högsta domstolen bedömt just frågan om huruvida en tvist med föreliggande påståenden och invändningar kan intolkas som en tvist under skiljeavtalet i Tåktfallet och Hamnfallet. Högsta domstolen hänvisade inte uttryckligen till svarandens inställning när den angav skälen för att den ansåg att kârandens talan omfattades av skiljeklausulen. Madsen menar dock att det framgår att Högsta domstolen inte enbart grundade sin bedömning på rättsfakta åberopade av kâranden, även om han medger att det inte kommer till klart uttryck i motiveringarna.¹⁶

Madsen avslutar sin artikel med att konstatera att påståendedoktrinen i den nyare tappning som kommit till uttryck i Petrobartfallet och Concorp-fallet — dvs. att domstolen eller skiljenämnden vid sin behörighetsprövning enbart ska beakta de rättsfakta som åberopats av kâranden och bortse från de som åberopats av svaranden — framstår som ett svenskt särdrag, sett ur ett internationellt perspektiv. Mot

¹³ Vad gäller de två rättsfall som rör anknytningsdoktrinen hänvisas till Daniel Waerme, "Behörighetsproblematiken i tvister som endast delvis omfattas av skiljeavtal", SvJT 2010 s. 714.

¹⁴ NJA 1982 s. 738.

¹⁵ Finn Madsen, a.a., s. 745. Se vidare Stefan Lindskog, a.a., s. 213, som konstaterar att "[l]ika litet som eljest har frågan vem som är kârande och vem som är svarande någon betydelse för dessa frågor; det är parternas rättsliga påståenden som blir bestämmande".

¹⁶ Finn Madsen, a.a., s. 743 och s. 745.

bakgrund av Sveriges strävan att vara ett attraktivt land även för internationella skiljeförfaranden framstår detta enligt Madsen som synnerligen olyckligt.

Denna avslutande iakttagelse av Madsen ligger i tiden. Sverige har ett starkt intresse av att göra svenska skiljeförfaranden än mer attraktiva än vad de för närvarande är för utländska aktörer. Sedan en tid genomförs en översyn av LSF. Syftet med översynen är att säkerställa att skiljeförfarande i Sverige kan fortsätta att vara en modern, effektiv och attraktiv tvistelösningsform för svenska och utländska parter. Direktiven innefattade ett antal överväganden att utredas närmare, bl.a. tillgängligheten för utländska parter.¹⁷ Såväl Welamsons SvJT-artikel från 1964 som Madsens SvJT-artikel från 2013 har fått betydelse inom ramen för det pågående lagstiftningsarbetet.

Den särskilde utredaren, f.d. justitierådet Johan Munck, avgav i april 2015 Skiljeförfarandeutredningens betänkande SOU 2015:37. En av de frågor som Skiljeförfarandeutredningen uttalar sig om är just påståendedoktrinen.¹⁸

Skiljeförfarandeutredningen noterar inledningsvis i sitt betänkande att kärnan i doktrinen — som Munck konstaterar har utvecklats från bl.a. Welamsons SvJT-artikel — anses vara att skiljenämnden, när den prövar sin behörighet, inte ska ta ställning till existensen av de rättsfakta som skiljekäranden påstår omfattas av ett rättsförhållande som täcks av skiljeavtalet. Vid behörighetsprövningen ska skiljenämnden utgå från att dessa rättsfakta föreligger. Därefter redogör Skiljeförfarandeutredningen tämligen utförligt för de fyra rättsfall från Högsta domstolen som berörts ovan. Skiljeförfarandeutredningen konstaterar att rättsfallen har diskuterats på skilda håll i den juridiska litteraturen, men finner anledning att särskilt hänvisa till Finn Madsens artikel i SvJT 2013. Skiljeförfarandeutredningen noterar Finn Madsens ifrågasättande av om det är rimligt att enbart ta hänsyn till vad käranden har åberopat vid behörighetsprövningen och uppmärksammar Madsens slutsats att det vore olyckligt om svensk skiljemannarätt här avviker från internationell praxis. Därefter presenterar utredningen följande resonemang:

Påståendedoktrinen har tillagts något varierande innehåll i olika sammanhang. Utredningen har uppfattat de fyra rättsfallen sammanställda med varandra på det sättet att en skiljenämnd, när den prövar sin behörighet, inte ska ta ställning till existensen av den rättighet som den påkallande parten gör gällande, eftersom detta anses vara en fråga som rör själva saken. Däremot ska skiljenämnden vid sin bedömning av behörighetsfrågan pröva om den påstådda rättigheten — för såvitt den existerar — kan hänföras under det aktuella skiljeavtalet (eller, vid galgt skiljeförfarande, under lagens

¹⁷ I direktiven diskuteras i detta sammanhang i huvudsak det faktum att klanderprocessen förs på svenska, och hur det påverkar tillgängligheten för utländska parter. Det anges dock uttryckligen i direktiven att utredningen är oförhindrad att ta upp även andra frågor som har samband med de frågor som ska utredas.

¹⁸ Se SOU 2015:37 s. 163 ff.

rekvisit). Har man denna utgångspunkt synes rättsfallen gå att se som förenliga med varandra.¹⁹

Skiljeförfarandeutredningen behandlar därefter frågan i vad mån påståendedoktrinen skulle accepteras i andra länder. Såvitt gäller skiljedomfrågor saknas vägledande internationella rättsfall rörande påståendedoktrinen acceptans. Däremot kunde utredningen konstatera att vad gäller frågan om domstols behörighet är påståendedoktrinen vedertagen i flera europeiska länder. I detta sammanhang hänvisar Skiljeförfarandeutredningen till ytterligare en artikel i SvJT, Lennart Pålssons²⁰ artikel ”Dubbelrelevanta rättsfakta vid prövning av domstols behörighet” i SvJT 1999 s. 315.²¹

Efter att sålunda ha gått igenom gällande rätt avstod Skiljeförfarandeutredningen från att föreslå någon lagreglering av påståendedoktrinen. Även om det i och för sig finns en del kvarstående frågetecken ansåg Skiljeförfarandeutredningen att det inte finns underlag för att föreslå införandet av några lagregler i en fråga som flera gånger och med utförliga motiveringar har prövats av Högsta domstolen.

Så här under jubileumsåret är det inte utan stolthet som det kan noteras att de juridiska artiklar som Skiljeförfarandeutredningen hänvisade till vid sin genomgång av rättsläget samtliga har publicerats i SvJT.

Skiljeförfarandeutredningens yttrande har skickats på remiss. En av de instanser som bereddes möjlighet att yttra sig under remissrundan var Swedish Arbitration Association (”SAA”). SAA är en ideell förening vars medlemskrets består av svenska och utländska jurister som är verksamma inom skiljedomsrättens område.²²

¹⁹ Se a.bet., s. 166.

²⁰ Lennart Pålsson (1933–2010) blev 1967 juris doktor i internationell familjerätt. Under åren 1969–1995 var Pålsson professor i internationell rätt vid juridiska fakulteten vid Lunds universitet, och han fortsatte även efter pensioneringen att forska vid fakulteten.

²¹ I artikeln granskade Pålsson så kallade dubbelrelevanta rättsfakta, dvs. en omständighet som är av betydelse för såväl domstolens behörighet som själva saken. Frågeställningen i artikeln är om dessa rättsfakta ska behöva bevisas redan inom ramen för domstolens behörighetsprövning. Pålsson är av uppfattningen att så inte är fallet. Artikeln diskuterar enbart regler om svenska domstolars internationella behörighet (domsrätt). Parallellen till situationen då svenska domstolar har att ta ställning till sin behörighet i förhållande till skiljeförfarande är dock uppenbar.

²² SAA har som ändamål att verka för skiljeförfarande som tvistelösningsmetod och för Sverige som säte för internationella skiljeförfaranden. Sverige har en stark ställning internationellt inom skiljemannarätt. Sveriges goda rykte som forum för tvistelösning för s.k. öst/väst-relaterade tvister har sitt ursprung i *Optional Clause Agreement*. Den 12 januari 1977 överenskom USA, genom *American Arbitration Association*, och dåvarande Sovjetunionen, genom *USSR Chamber of Commerce and Industry*, att amerikansk-sovjetiska affärstvister skulle lösas i Sverige enligt Stockholms Handelskammars Skiljedomsinstitutets (”SCC”) skiljeregler. I sin artikel ”*East meets West in Sweden*”, publicerad i SvJT 1979 s. 43, redogör J Gillis Wetter för ingåendet av *Optional Clause Agreement*. (Gillis Wetter (1931–1995) var juris doktor och advokat, verksam i bl.a. Wetter & Swartling Advokatbyrå, Wetter & Wetter Advokatbyrå samt partner i advokatbyrån White & Case.) I artikeln diskuterar Wetter bl.a. lag-

I sitt remissyttrande instämde SAA med några få undantag i Skiljeförfarandeutredningens överväganden och förslag. Ett undantag var att SAA, i motsats till Skiljeförfarandeutredningen, föreslog att lagstiftaren bör överväga att kodifiera påståendedoktrinen. Det faktum att det fortsatt tycks råda viss oklarhet om påståendedoktrinen närmare innebörd motiverar i sig enligt SAA att ett klarläggande sker i form av en lagbestämmelse. Dessutom, uttalade SAA vidare, bör det inte minst av pedagogiska skäl framgå redan av lagtexten vad som gäller i centrala avseenden. Detta är av särskild vikt för utländska parter och skiljemän, som inte kan förväntas ha samma tillgång till och kännedom om förarbets- och litteraturuttalanden som svenska parter och skiljemän.²³

En annan instans som har yttrat sig över Skiljeförfarandeutredningens betänkande är svenska ICC:s skiljedomskommitté. Även ICC:s skiljedomskommitté understryker vikten av att en kodifiering av påståendedoktrinen införs i den nya lagen.²⁴

Det återstår att se om lagstiftaren tar intryck av nyssnämnda remissyttrandena. Oavsett detta kan konstateras att Welamsons tankar och resonemang inte har förlorat i aktualitet. Rättsutvecklingen drivs vidare, och SvJT har där en självklar roll att fylla.

valsfrågor. Han avslutar sin artikel med att ge ett antal handfasta råd beträffande avtal som styrs av svensk materiell rätt (eller som Wetter uttryckte sig: "a number of specific problems to which, in my practice as a Swedish counsellor on East-West contracts, I have found that a Western negotiator generally must direct his attention.") Det ska även tilläggas att vid ungefär samma tidpunkt som *Optional Clause Agreement* ingicks, dvs. mot slutet av 1970-talet, valde Kina att förlägga sina internationella tvister till Sverige och SCC. Dessa två händelser utgjorde grunden för SCC:s och Sveriges expansiva utveckling som ett av de främsta sätena för internationella skiljeförfaranden.

²³ Swedish Arbitration Associations yttrande över betänkandet "Översyn av lagen om skiljeförfarande" (SOU 2015:37), dnr JU2015/3754/DOM, 15 september 2015.

²⁴ Yttrande av Internationella Handelskammarens Svenska Nationalkommitté, genom Skiljedomskommittén, över betänkandet "Översyn av lagen om skiljeförfarande" (SOU 2015:37), 15 september 2015.